

روزنامهٔ خاطرات ناصرالدین شاه قاجار

شوال ۱۲۹۶ - جمادی الاول

به انضمام سفرنامه دوم فرنگستان

www.ketab.ir

[جلد هفتم]

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه قاجار از شوال ۱۲۹۳ تا جمادی الاول ۱۲۹۶ق. به انصمام سفرنامه دوم
فرنگستان/ به کوشش مجید عبدالamin

مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک
وضعیت هرست نویسی
پادداشت
پادداشت
موضوع
موضوع
شناخته افزوده
ردیبندی کنگره
ردیبندی دیوبی
شماره کتابشناسی ملی

DSR1۳۶۹
۹۵۵/۰۷۴۵۰۹۲
۸۴۲۱۹۹۱

Nāṣir al-Dīn Shāh, Shah of Iran, 1831–1896، ۱۲۴۷–۱۳۱۳ق. ناصرالدین شاه قاجار، شاه ایران، ۱۸۳۱-۱۸۹۶. روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه قاجار از شوال ۱۲۹۳ تا جمادی الاول ۱۲۹۶ق. به انصمام سفرنامه دوم فرنگستان/ به کوشش مجید عبدالamin.
تهران: انتشارات دکتر محمود افشار، ۱۴۰۲. ص: ۶۶۹، ۶۲۲-۶۲۲-۷۷۰، ۱۱-۶۹۷۸. مجموعه انتشارات تاریخی و ادبی دکتر محمود افشار، ۲۸۸، گنجینه اسناد و تاریخ ایران: ۸۴.
کتابنامه: ص. [۶۳۱- ۶۳۲].
نامه.
ناصرالدین شاه قاجار، شاه ایران، ۱۲۴۷- ۱۳۱۳ق. --- خاطرات.
ناصرالدین شاه قاجار، شاه ایران، ۱۲۴۷- ۱۳۱۳ق. --- سفرها.
عبدالamin، مجید، ۱۳۴۱-، مصحح.
موضوع
شناخته افزوده
ردیبندی کنگره
ردیبندی دیوبی
شماره کتابشناسی ملی

روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه قاجار

شوال ۱۲۹۳ - جمادی الاول ۱۲۹۶

به اضمام سفرنامه دوم فرنگستان

[جلد هفتم]

به کوشش	مجید عبدال Amen
گرافیست، طراح و مجری مجله	کاوه حسن بیگلو
لیتوگرافی	صف
چاپ متن	مهارت نو
صحافی	حقیقت
تیراز	نسخه ۱۱۰
چاپ اول	۱۴۰۲

ناشر

خیابان ولی عصر، بالاتر از پارک وی، خیابان عارف نسب، کوی دبیرسیاقی (لادن)، شماره ۶
تلفن: ۰۲۲۷۱۷۱۵ دوزنما: ۰۲۲۷۱۷۱۴

با همکاری انتشارات سخن

خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان وحید نظری، پلاک ۴۸
تلفن: ۰۲۶۴۵۳۸۰۴-۵ دوزنما: ۰۲۶۴۵۳۸۰۴-۵
تلفن تماس برای تحویل کتاب در تهران و شهرستان‌ها

۰۲۶۹۵۳۸۰۴-۵

تکمله و تبصره

یادداشت واقف چند روز پیش از درگذشت (۲۸ آذر ۱۳۶۲) برای اطلاع نویسنده‌گان. کتب نظم و نثری از گذشتگان یا آیندگان که با سرمهایه و درآمد این بنیاد چاپ و توزیع می‌شود باید منطبق با نیت و اقتضای و هدف و قنایه باشد و مروج زبان دری در قلمرو این زبان و تحکیم وحدت ملی و تمامیت کشور ایران باشد و بوسیی از ناحیه‌گرایی و جدایی طلبی ندهد، و حمایت و ترویج از لهجه‌های محلی و زبان‌های خارجی به قصد تضعیف زبان فارسی دری نکند. خلاصه آنکه این کتاب‌ها و رسالات باید منزه باشد از روش‌های تفرقه‌آمیز و سیاست‌های فتنه‌انگیز، چه به طور مرموز و چه علنی مخصوصاً نباید آنده باشد به اغراض سیاسی خارجی در لفافه پژوهش تاریخی، نزدی یا ادبی و فرهنگی و ایران‌شناسی.

کتب تاریخی و ادبی عالمانه خارجی که از عربی و ترکی و فرنگی و روسی به فارسی ترجمه می‌شود اگر دارای هر دو جنبه از سود و زیان باشد باید قسمت سودمند آنها ترجمه شود. قسمت زیان بخش اگر ترجمه شود باید به قصد مبارزه و مقابله عالمانه با آن باشد نه جاهله‌انه، زیرا گفته منطقی ممکن است مؤثر باشد، نه شانتاز و هوچی‌گری. این بنیاد در انتشارات خود باید در هر حال از دروغ و ناسرا پرهیز کند. به گفته نظامی گنجوی:

چونتوان راستی را درج کدن دروغی را نباید خود کرد

برای چاپ و انتشار کتب و رسالات نه تنها هزینه و حق‌الزحمه نمی‌خواهیم، بلکه به سبب اهمیت فوق العاده سودمند بودن کتاب، جایزه نیز می‌پردازیم. این بنیاد در چاپ و انتشار کتاب‌های خود به طور مسلم ضرر مادی دارد، زیرا کمتر از ارزش تمام شدن از کاغذ و چاپ و غیره از راه فروش درآمد دارد. شاید بعضی تصویر کنند که کار ما شبیه به معامله ملanchرالدین باشد که تخم مرغ می‌خرید دانه‌ای دو شاهی، می‌پخت و رنگ می‌کرد و می‌فروخت یک شاهی! عقیده ما براین است که اگر در این سود، ضرر مادی و مالی می‌کنیم سود معنوی که منظور ماست می‌بریم، و آن اینکه عقیده خود را که ترویج زبان دری و تحکیم وحدت ملی و تمامیت ارضی ایران است رواج می‌دهیم. این زیان را به حساب مصارف وقف در راه ایده‌آل و هدف ملی خود محسوب می‌داریم.

برای اطلاعات و توضیحات بیشتر لطفاً به تکمله منتشرشده در ابتدای کتاب‌های این بنیاد که اضافات و تفاوت‌هایی با هم دارد توجه فرمایید.

فهرست مطالب

هفده	مقدمة مصحح
أخبار دار الخلافة	
١	شوال المكرم ١٢٩٣
٢١	ذى قعدة الحرام ١٢٩٣
٣٩	ذى حجة الحرام ١٢٩٣
وقاية سنة ١٢٩٤ قمرى	
٥٣	محرم الحرام ١٢٩٤
٦١	صفر المظفر ١٢٩٤
٧٦	ربيع الأول ١٢٩٤
٨٣	ربيع الثاني ١٢٩٤
٨٥	جمادى الأول ١٢٩٤
٩٨	جمادى الثاني ١٢٩٤
١٠٣	رجب المرحوب ١٢٩٤
١١٣	شعبان المعظم ١٢٩٤
١٢٦	رمضان المبارك ١٢٩٤
١٣٠	شوال المكرم ١٢٩٤
١٤٤	ذى قعدة الحرام ١٢٩٤
١٥٣	ذى حجة الحرام ١٢٩٤
وقاية سنة ١٢٩٥ قمرى	
١٦٥	محرم الحرام ١٢٩٥
١٧٠	صفر المظفر ١٢٩٥
١٧٨	ربيع الأول ١٢٩٥
سفرنامہ دوم فرنگستان	
١٩١	ربيع الثاني ١٢٩٥
٢١٩	جمادى الأول ١٢٩٥

٢٨٧	جمادی الثاني ١٢٩٥
٣٣٨	رجب المرجب ١٢٩٥
	پایان سفر دوم فرنگستان
٣٨٨	شعبان المعظم ١٢٩٥
٣٩٦	رمضان المبارک ١٢٩٥
٣٩٩	شوال المکرم ١٢٩٥
٤٠٥	ذی قعده الحرام ١٢٩٥
٤١٥	ذی حجه الحرام ١٢٩٥
	وَقَائِعُ سَنَةِ ١٢٩٦ قَمْرِي
٤٢٦	محرم الحرام ١٢٩٦
٤٣٤	صفر المظفر ١٢٩٦
٤٤٦	ربيع الاول ١٢٩٦
٤٥٣	ربيع الثاني ١٢٩٦
٤٦٧	جمادي الاول ١٢٩٦

	فهرست‌های چندگانه
٤٧٥	نام اشخاص و القاب
٥١١	اسامی جغرافیایی
٥٣٩	مدنی، اجتماعی، اداری، شعر، ضرب المثلها و واژه‌های خاص
٥٩٣	طوابیف، ایلات، خاندان‌ها و مذاهب
٥٩٧	گل‌ها، گیاهان و میوه‌جات
٦٠١	حیوانات و جانداران
٦٠٥	کتب، رسالات و روزنامه‌ها
٦٠٧	بخش تصاویر
٦٢٩	مأخذ و منابع